

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

vyšší úroveň obtížnosti

CJMVD11C0T03

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 100 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

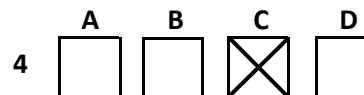
- Didaktický test obsahuje 47 úloh.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: pouze psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.
- Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď se body neodečítají.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

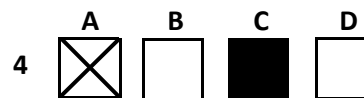
- Odpovědi zaznamenávejte modrou nebo černou propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

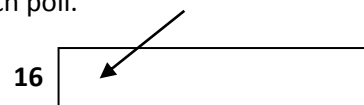
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvete pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.
- Pokud zakřížkujete více než jedno pole, bude vaše odpověď považována za nesprávnou.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi pište čitelně do vyznačených bílých polí.

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.

Testový sešit neotvírejte, počkejte na pokyn!

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 1

Zemřelí kultury se šňůrovou keramikou byli ukládáni do hrobu ve skrčené poloze, muži na pravém boku s hlavou směřující k západu a ženy na levém boku s hlavou směřující k východu. Genderově odlišné byly i milodary v hrobech. Ženy měly náhrdelníky z provrtaných zubů domácích zvířat nebo šelem, měděné korále či spirálové záušnice a další ozdoby. Ženskou výbavou byl vejčitý hrnec a menší nádoby umístěné v blízkosti hlavy, ale i pazourkové nože. Muži byli vybaveni zbraněmi, sekeromlaty či pazourkovými noži, ale i několika nádobami s jídlem a nápoji na cestu do světa mrtvých.

(Lidové noviny 6. 4. 2011)

2 body

1 Který z následujících pohřebních předmětů byl podle výchozího textu genderově neutrální?

- A) vejčitý hrnec
- B) kovové ozdoby
- C) měděné korále
- D) pazourkový nůž

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–3

Jestliže fotoaparát potřebuje očistit, použijte měkký hadřík.
Objektiv čistěte pouze prostředky k tomu určenými.
Fotoaparát nesmí přijít do styku s vodou, vlhkem, prachem nebo pískem.
Nikdy nenechávejte fotoaparát v zaparkovaném autě pod sklem nebo na přímém slunečním světle.
Ukládejte fotoaparát na místech, kde není vystaven nárazům a vibracím.

(Vzhledem k povaze některé z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

2 Která z následujících možností vystihuje obsah výchozího textu?

- A) pokyny k péči o přístroj
- B) varování před zneužitím
- C) popis pracovního postupu
- D) informace o technických údajích

2 body

3 Která z následujících možností obsahuje jazykovou chybu?

- A) Objektiv čistěte pouze prostředky k tomu určenými.
- B) Jestliže fotoaparát potřebuje očistit, použijte měkký hadřík.
- C) Ukládejte fotoaparát na místech, kde není vystaven nárazům a vibracím.
- D) Fotoaparát nesmí přijít do styku s vodou, vlhkem, prachem nebo pískem.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–6

[...] to už nejsou kola, nýbrž něco hromadného, roje, hejna, kolonie velocipedů, něco podobného bujení bakterií nebo hemžení nálevníků nebo víření mušek; nejkrásnější to je, když strážník na chvíli zastaví proud kol, aby se mohlo přejít přes ulici, a pak opět velkodušně otevře cestu: tu vyrazí celý roj cyklistů, vedený několika přeborníky v kalupu, a šlape si to dál s fantastickou hromadností komářího tance. Znalci místních poměrů ujišťují, že v ***** je toho času na půltřetího miliónu kol, což znamená, že na tři obyvatele, včetně s nemluvňaty, námořníky, královskou rodinou a chovanci chudobinců, připadá jeden velociped. Já je nepočítal, ale zdá se mi, že jich bude spíš drobátko víc. Říká se, že tady stačí sednout na kolo, a ono to jede samo; tak hladká a rovná je ta země.

Viděl jsem jeptišky na kole a sedláky, kteří na kole vedli krávu; lidé svačí na kole a vozí na kole své děti a své psy a milenci šlapou na bicyklech, držíce se za ruce, luzné budoucnosti vstříc; říkám vám, je to národ na kole. Stane-li se kolo do té míry národním zvykem, jest nutno uvážít, jaký asi má vliv na národní charakter.

(Vzhledem k povaze některé z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

- 4** **Která z následujících možností patří na vynechané místo ve výchozím textu *****?** **2 body**
- A) Číně
 - B) Rusku
 - C) Nizozemí
 - D) Japonsku
- 5** **Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nejvýrazněji uplatňuje nadsázka?** **2 body**
- A) je to národ na kole
 - B) na kole vedli krávu
 - C) jaký asi má vliv na národní charakter
 - D) v této zemi je toho času na půltřetího miliónu kol
- 6** **Kterou z následujících možností lze nahradit výraz *luzné budoucnosti* tak, aby význam slovního spojení zůstal zachován?** **2 body**
- A) neznámé budoucnosti
 - B) odpudivé budoucnosti
 - C) okouzující budoucnosti
 - D) nedostupné budoucnosti

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 7–8

Konečně jsme viděli fotbal. Podle mě to byl zatím nejlepší zápas na mistrovství. Padly poprvé víc než dvě branky, dalo se na to prostě dívat. Mohlo to skončit i větším rozdílem, tohle je pro Austrálii ještě přijatelný výsledek.

Německo ukázalo kvalitu. Jsou to mladí a rychlí hráči, kteří vědí, co mají dělat. Vycházeli jim přihrávky za obranu mezi stopery. Australané chtěli vystavovat soupeře do ofsajdu, ale vůbec se jim to nedařilo.

(Sport 14. 6. 2010, upraveno)

2 body

7 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- A) Německo Austrálii bez problémů porazilo.
- B) Soupeři se rozešli po nudném fotbalu bez branek.
- C) Jednobrankové vítězství je pro Němce neúspěchem.
- D) Němci prohráli s Austrálií po jednoznačném průběhu utkání.

2 body

8 Napište slovo, ve kterém je ve výchozím textu pravopisná chyba:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 9

Broučci byli celí udivení, ale maminka už měla oči plné slz. A když se usadili, sedla si Janinka na lůžku: „Milí broučci a berušky, a ty můj Broučku a Beruško, to jste hodní, že jste se přišli ještě ke mně podívat. Pán Bůh mně zjevil, že se dnes ráno z tohoto světa odeberu, a já bych se ráda s vámi rozloučila.“

(J. Karafiát, Broučci, upraveno)

2 body

9 Vypište z výchozího textu eufemismus:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 10–12

Krysař, který našel inspiraci ve stejnojmenné předloze ***** i v muzikálu Daniela Landy, je osobitou a originální filmařskou reflexí staré legendy. Na otázku, proč byl film točen vlastně „v přímém přenosu“, v průběhu 24 hodin, F. A. Brabec – spoluscenárista, kameraman a režisér v jedné osobě – odpověděl: „Snažil jsem se najít klíč na zpracování Krysaře tak, aby zůstal silný emotivní příběh o lásce a zároveň abychom nevytvořili jen klasickou dobovku. Extrémní podmínky natáčení, kde musí všichni ze sebe dostat opravdu všechno, pomohly umocnit emotivní proniknutí pod kůži všech hrdinů. Faleš nebyla možná, nebyl na ni čas. Zahráli jsme si s přirozeným vyčerpáním, se zimou i s povinností něco dokončit. Věřím, že jsme v hraných scénách dosáhli větší autentičnosti a expresivnosti a že divák bude vtažen do děje se stejným nasazením jako celý filmový štáb.“

(www.krysar-film.cz, upraveno)

- 10** **Kterého z následujících autorů je třeba doplnit na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?** **2 body**
- A) Viktora Dyka
 - B) Josefa Čapka
 - C) Karla Tomana
 - D) Vítězslava Nezvala
- 11** **Který z následujících úseků výchozího textu je vyjádřením názoru autora článku?** **2 body**
- A) je osobitou a originální filmařskou reflexí
 - B) Zahráli jsme si s přirozeným vyčerpáním
 - C) našel inspiraci ve stejnojmenné předloze
 - D) Snažil jsem se najít klíč na zpracování Krysaře
- 12** **Který z následujících výrazů z výchozího textu je slangovým filmovým výrazem?** **2 body**
- A) štáb
 - B) muzikál
 - C) dobovka
 - D) kameraman

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 13–14

Vrátil se pak ponížen a mluvil k poníženému národu. Byl tak ponížen, že nemohl mluvit. Tereza nikdy nezapomene na ty hrozné pauzy uprostřed jeho vět. Byl tak vysílen? Nemocen? Otrávil ho drogami? Anebo to nebylo než zoufalství? Jestli po Dubčekovi nezůstane nic, ty dlouhé strašné pauzy, kdy nemohl dýchat, kdy před celým národem, který byl přilepen na přijímačích, lapal po dechu, ty pauzy po něm zůstanou. V těch pauzách byla celá hrůza, která dopadla na jejich zemi.

Bylo to sedmého dne invaze, poslouchala ten projev v redakci jednoho deníku, který se v těch dnech proměnil v noviny odboje. Všichni, kdo tam Dubčka poslouchali, ho v té chvíli nenáviděli. Měli mu za zlé kompromis, který připustil, cítili se poníženi jeho ponížením a jeho slabost je urážela.

(Vzhledem k povaze některé z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

13 **Které z následujících tvrzení je v souladu s výchozím textem?** **2 body**

- A) V textu je vypravěč vševědoucí.
- B) Vypravěčem textu je mladý autor.
- C) V textu se střídá ve vyprávění Dubček a Tereza.
- D) V takovémto typu textu se nedá mluvit o vypravěči.

14 **Kdy se odehrává děj popisovaný ve výchozím textu?** **2 body**

- A) v roce 1968
- B) v roce 1948
- C) během normalizace
- D) během 2. světové války

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 15–17

O to, aby se indiáni nedostali do bezprostředního ohrožení, se stará právě organizace Funai, která vznikla v roce 1910. Jejím hlavním cílem je uchránit indiánské kmeny před tím, aby do této oblasti pronikaly vnější vlivy, a zároveň se snaží mapovat aktuální situaci indiánských kmenů brazilských deštných pralesů.

Velký problém nastal například v druhé polovině minulého století, kdy do Yanomami Parku přijížděly skupiny ilegálních zlatokopů. Funai zjistilo, že jeden podobně nedotčený kmen téměř vyhynul právě kvůli nemocem, které sem zavlekly zlatokopové. Zástupci Funai hovořili s příslušníky kmene a dozvěděli se od nich nejen to, jak si představují vznik světa, ale také to, co očekávají od setkání s bílým mužem. Podle jednoho z indiánů se v jejich legendách o takovém setkání hovoří. Jak se zdá, není vždy přínosem.

(Lidové noviny 8. 2. 2011, upraveno)

2 body

15 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je jazyková chyba?

- A) jak si představují vznik světa
- B) kmenů brazilských deštných pralesů
- C) hlavním cílem je uchránit indiánské kmeny
- D) kvůli nemocem, které sem zavlekly zlatokopové

2 body

16 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se neuplatňuje obrazné pojmenování?

- A) nedotčený kmen téměř vyhynul
- B) to, jak si představují vznik světa
- C) co očekávají od setkání s bílým mužem
- D) a zároveň se snaží mapovat aktuální situaci

max. 3 body

17 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je obsaženo ve výchozím textu (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
17.1 Organizace Funai, která začala vyvíjet činnost po druhé světové válce, působí výhradně na brazilském území.	☐	☐
17.2 Druhá polovina dvacátého století, kdy do oblasti začali pronikat zlatokopové, znamenala pro indiány ohrožení nemocemi.	☐	☐
17.3 Členové organizace Funai se snaží indiány uchránit před vlivy moderní civilizace, které pro ně mohou znamenat nebezpečí.	☐	☐
17.4 Indiánská legendistika, podle svědectví mnoha indiánů obecně rozšířená, obsahuje několik zmínek o setkání s vyspělou civilizací.	☐	☐

max. 3 body

18 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána v souladu s Pravidly českého pravopisu (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
18.1 Více informací získáte na katedře výtvarné výchovy.	☐	☐
18.2 Dominantou Staroměstského náměstí je Hanušův Orloj.	☐	☐
18.3 Paní Morávková bydlí v ulici U Staré pošty již dvacet let.	☐	☐
18.4 Letošní zimní Olympijské hry se konaly v Západní Kanadě.	☐	☐

max. 3 body

19 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda obsahuje chybu v interpunkci (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
19.1 Plavba na jachtě patří k těm aktivitám, které buď neprovozujete vůbec, nebo jim propadnete.	☐	☐
19.2 Protože miluji jachting, rozhodl jsem se překonat oceán, ale to jsem ještě nevěděl, co mě čeká.	☐	☐
19.3 Byl jsem rozhodnutý, najít vhodné plavidlo dvakrát ročně přelouvající Atlantik a stát se členem jeho posádky.	☐	☐
19.4 Upřímně řečeno, po té pusté nudě posledních let jsem už potřeboval pořádnou změnu zažít nějaké skutečné dobrodružství.	☐	☐

max. 3 body

20 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána v souladu s Pravidly českého pravopisu (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
20.1 Stačí se zaregistrovat do nové internetové burzy s chemikáliemi, nalézt v ní firmu, které tato látka zrovna přebývá, a obědnat si ji.	☐	☐
20.2 Zejména pro malé či střední firmy je to dobrý způsob, jak se elegantně zbavit nevyužitých látek a jak na tom něco případně vydělat.	☐	☐
20.3 Z obchodování jsou naopak vyloučena léčiva, zdravotnické prostředky, kosmetické prostředky, krmiva, jaderné materiály, omamné a psychotropní látky, výbušniny a pohonné hmoty.	☐	☐
20.4 Na elektronické burze bude možné pořídit si tuny či hektolitry chemických látek, většina transakcí se však podle odhadu odborníků bude pohybovat v řádech desítek či jednotek litrů a kilogramů.	☐	☐

21 **Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:**

A) Občas Hanna dosáhla čehosi, co se podobalo úspěchu. Vzpomínám si na její slyšení týkající se selekcí v táboře. Ostatní obžalované popíraly, že by s tím kdy měly něco společného.

B) „Jistě, ale přicházely nové a staré jim musely udělat místo.“
„Protože jste tedy musely udělat místo, říkaly jste: Tebe, tebe a tebe musíme poslat zpátky a nechat zabít?“

C) „Žádná z vás se tomu nevyhnula, jednaly jste všechny společně?“
„Ano.“
„Vy jste nevěděly, že posíláte vězeňkyně na smrt?“

D) Hanna dobrovolně připustila, že se jich zúčastňovala, nikoli jako jediná, ale stejně jako ostatní a spolu s ostatními, takže soudce usoudil, že by se do ní měl pustit.
„Jak selekce probíhaly?“

E) Hanna nechápala, co touto otázkou předseda sleduje.
„Já jsem... já myslím... A co byste udělal vy?“ Tuto otázku Hanna myslela vážně. Nevěděla, co měla nebo mohla dělat jinak, a chtěla tudíž od předsedy, který se tvářil, že všechno ví, slyšet, jak by si počínal on.

F) Hanna popsala, že se dozorkyně domluvily, že ze šesti stejně velkých skupin, kterým velely, nahlásí stejné počty vězeňkyň, pokaždé po deseti, dohromady šedesát, že se však tyto počty mohly vzhledem k nemocnosti ve skupinách měnit a přizpůsobovat se momentálním potřebám a že všechny službu konající dozorkyně nakonec stejně posoudily, koho pošlou zpátky.

(B. Schlink, Předčítač)

- 21.1 _____
21.2 _____
21.3 _____
21.4 _____
21.5 _____
21.6 _____

22 Přiřadte k jednotlivým úryvkům (22.1–22.3) odpovídající literární směr (A–E):

22.1 Je to třeba říci bez okolků. Marně jsem čekal na příchod jasnovidné stenotypistky, když horečka, vysvobodivši se z lékařských encyklopedií, dosáhla ohňostroje a tančí. Má půvabná sestřenko, má radiová holubice, bon vent bonne mer! Ten, kdo přišel z nenadálého klidu nemocnice anebo z boulevardů minulého století a naklonil ucho k mé hlavě, uslyší zvonění třiceti budíčků.

22.2 Tak jako vy mám tváře spálené samumem, násilnou, pružnou chůzí šelem v trávě, a pohled hrozivý, jenž odráží do kouta kluzká, ohnutá záda drábů a modlářů, tak jako já vy otvíráte pasti veškeré, vesele mohou krysy naše rukopisy hrýzt, neb naše motory do jasna nebe vpisují definitivní zářné strofy zlaté a ocelové.

22.3 Teprv dne sedmého, kdy nad městem zvon zněl, já opilec z vlastních svých očí jsem se vypotácel, ne už co lázeňský host – jak dělník v neděli jsem městem se potloukal sdílný a veselý. A proto večer v hospodě u mola skutečné moře jsem uzřel kol dokola, když přes stoly dobové hleděl jsem do tváří vám, námořníci, bárkaři a rybáři, vám, bratři uzlatých pěstí, co v trikotu roztrhaném nosíte bouře a pohody a celou tu zem, vám, dělníci věční, sluncem propálení, kteří tu stavíte moře a jste z něho vystavění!

- A) realismus
- B) futurismus
- C) poetismus
- D) impresionismus
- E) proletářská poezie

23 Přiřadte k jednotlivým úryvkům textů (23.1–23.3) zdroj jejich převzetí (A–E):

23.1 Pro klasické období pražského strukturalismu je charakteristické především rozpracování funkčního přístupu k jazykovým jevům. Zasloužili se o ně zejména V. Mathesius a B. Havránek, ale určitý vliv měl také rakouský psycholog Karl Bühler, kolega Trubeckého na vídeňské univerzitě, který r. 1934 vydal svoji „Teorii jazyka“ (Sprachtheorie), v níž mimo jiné formuloval tři základní funkce jazyka. _____

23.2 Prvním aktem při tvorbě textu je volba slohového postupu, tj. základní linie výstavby textu v rovině tematické a jazykové. Při tom autor se zřelím k funkci projevu a ostatním podmínkám komunikace volí rozsah podávaných informací a jejich pojetí a rozhoduje se pro jistý model vyjádření jejich vztahů. Jde o velmi obecné modely postupu informačního, vyprávěcího, popisného, výkladového (a úvahového). _____

23.3 Podle s-kmenové deklinace se v praslovanštině skloňovala jména *nebo, slovo, oko, ucho, kolo, tělo* apod. Protože však nominativ singuláru končil na -o (< -os) jako u o-kmenů, ustoupila původní deklinace velmi rychle, takže do staré češtiny se z původních tvarů zachovaly nepatrné zbytky: pouze nominativy a akuzativy singuláru (*slovo, kolo...*), z plurálových tvarů nominativ a akuzativ *nebesa*, genitiv *nebes* a další tvary s o-kmenovými nebo jinými koncovkami: dat. *nebesóm*, lok. *nebesiech // nebesách*, instr. *nebesy*. _____

- A) Dějiny lingvistiky
- B) Stylistika češtiny
- C) Skladba spisovné češtiny
- D) Historická mluvnice češtiny
- E) Fonetika a fonologie češtiny

24 Přihraďte k jednotlivým úryvkům (24.1–24.4) příslušný slohový útvar (A–F):

- 24.1 Dosáhne-li vědec mimořádných výsledků, bývá to obvykle až ve vyšším věku. Teprve pak si ho (možná) všimnou média a obdaří ho (opět možná) trochou slávy. Když badatelovo jméno vejde v obecnější známost, může se stát, že tu a tam začne být (ještě jednou možná) zván i na sledované společenské večírky. Jelikož je v letech, nechce se mu však obcházet podobná mecheche. Jídlo na recepcích nedělá seniorské dietě nijak zvlášť dobře. _____
- 24.2 Po svém návratu do Česka v 90. letech Svoboda čas od času zavřel svoje improvizované knihkupectví na Václavském náměstí a vyrážel na cesty: do Ruska a východní Evropy, kam se za bolševika bál jet, znovu do Indie. V prosinci 2007 se vydal navštívit komunitu Hare Krišna na bavorské straně Šumavy. Na místo nedorazil a po čase po něm policie vyhlásila pátrání a teprve v březnu jej našla zmrzlého u Pasova. Tím se cesta českého Jacka Kerouaka završila. _____
- 24.3 Venku lilo, ten divný newyorský déšť, špinavá vodní tříšť a všudypřítomná špinavá mlha. Promáčení vejdemo do recepce deníku New York Times, nebo spíš zvláštní staré vrátnice, kde na stěnách visí fotografie reportérů z třicátých let, frajersky posazené klobouky a u pasu foťák s harmonikou. Úderné mužstvo. Nahoře nás čeká slečna z oddělení pro styk s veřejností a Erik Olsen. Vypadá unaveně, evidentně mu tato ranní schůzka nečiní velké potěšení. Ovšem věnuje se nám. _____
- 24.4 Dutka se v prvotině projevil jako vypravěč s citem pro jazyk, se smyslem pro dějový spád a rozsahovou uměřenost. V povídkách zpracovával svoji drsnou zkušenost z dětství: v padesátých letech se spolu se svou sestrou ocitl v břeclavském dětském domově, protože jejich matka, vdova, byla odsouzena na šest let za spoluorganizování útěků na Západ. Horečnaté, „sígrovské“ texty, podané specifickou, krajově určenou slitinou dialektů, evokovaly vrženost dětských hrdinů do světa, který o ně fakticky nestojí, byť navenek o ně pečuje a vychovává je. Svazek U útulku 5 je jedním z „nejhotovějších“ českých prozaických debutů posledních let. _____

- A) epitaf
- B) fejeton
- C) recenze
- D) reportáž
- E) nekrolog
- F) interview

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 25

Pokud si chcete „máknout“, vynechte autobus a vystoupejte ze Sušice přes Hartmanice, Dobrou Vodu až na Prášily. Nadřete se. Z vlastní zkušenosti vím, jak dobře pak chutná plzeňské v prášilské hospůdce. Odsud pak sjedete na Modravu, Srní a při zpáteční cestě do Sušice ještě můžete odbočit a vystoupat na hrad Kašperk, středověkou pevnost založenou v roce 1356 císařem Karlem IV.

(Sport 1. 4. 2011)

2 body

25 Které z následujících tvrzení je vyjádřením názoru autora výchozího textu?

- A) Hrad Kašperk byl založen ve 14. století.
- B) Cesta na Kašperk vede většinou do kopce.
- C) V hospodě na Prášilech točí plzeňské pivo.
- D) Trasa ze Sušice na Prášily je fyzicky náročná.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 26–29

Vávra

Běží Vávra z Poličky,
nese v mošně hrozníčky,
zpívá sobě cestičkou,
že má mošnu plničkou.
Ale blízko u Brodu
zlou měl chuďas příhodu:
vojáci ho potkali
hrozníčky mu pobrali.
Běží Vávra od Brodu,
pláče pro svou nehodu,
naříká si cestičkou,
že má mošnu prázdníčkou.
Vojáci ho potkali,
tuze ho litovali;
v pole zašli, kde co našli,
do mošny mu nandali.
Běží Vávra hopky, hopky,
nese v mošně kozí bobky;
zas si zpívá cestičkou,
že má mošnu plničkou.

(F. L. Čelakovský, *Ohlas písní českých*)

- 26 Která z uvedených charakteristik nejlépe vystihuje Vávru? 2 body
- A) dobrák
 - B) vtipálek
 - C) prost'áček
 - D) posměváček
- 27 Která z následujících možností vystihuje výchozí text? 2 body
- A) elegie
 - B) balada
 - C) lyrická píseň
 - D) epická báseň
- 28 Které z následujících dvojverší je součástí pointy výchozího textu? 2 body
- A) Běží Vávra od Brodu,
pláče pro svou nehodu,
 - B) Vojáci ho potkali,
tuze ho litovali;
 - C) v pole zašli, kde co našli,
do mošny mu nandali.
 - D) zas si zpívá cestičkou,
že má mošnu plničkou.
- 29 Napište jednoslovné synonymum ke slovu *mošna*: 2 body

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 30

Wyprávění je prezentováno v úvodu jako volné přetlumočení fiktivních pamětí mnicha čtrnáctého století a do středověku situuje detektivní příběh, v němž učený františkán Vilém z Baskervillu odhaluje tajemství záhadných zločinů v italském benediktinském klášteře. Tento středověký Sherlock Holmes, pojmající své dedukce jako luštění znaků, je provázen benediktinským novicem rakouského původu, kterému takto připadá role, jakou v Doylových románech zastává Watson. Právě on je také vypravěčem celého příběhu, který autor reprodukuje „jen pro radost z vyprávění“.

(J. Pechar, *Dvacáté století v zrcadle literatury*)

2 body

30 Napište název literárního směru reprezentovaného dílem, které je popisované ve výchozím textu:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 31

K živé problematice současné národní společnosti směřovaly jeho hry historické. Byly psány v druhé polovině let čtyřicátých. V té době nebyly dosud soustavně prozkoumány a odborně zpracovány české dějiny (dílo Palackého teprve vznikalo), [...] proto neměl dostatečnou oporu ve vědecké literatuře. Přesto však nelze tvrdit – jak někdy čteme –, že se v české historii nedovedl dostatečně orientovat a že mu dějinné události sloužily jen jako kulisa pro jevištní příběhy ryze aktuálního smyslu a záměru. Jeho první hrou s historickým námětem je *Krvavý soud* [...].

(*Průvodce po dějinách české literatury, upraveno*)

2 body

31 Napište příjmení spisovatele, o němž pojednává výchozí text:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 32–35

Co chcete, všechno máme, moji drazí,
co velké jest, v miniatuře pouze,
jest jako vždy o charaktery nouze,
dnes apoštolé svobody jsou vrazi.

Zas o roucho se Spasitele hází,
a volnost zas je sokol na motouze,
a génij zablácený leží v strouze,
a vyhrá, kdo se klaní jen a plazí.

Však rozdíl přec: Reklama hlučně šumí,
a nedouci na koturnu chodí,
glycerin máme, dynamit a pumy

a kritiku, jež pranic nerozumí.
Přijď, nový věku, náš se v špíně brodí.
Jak sedneš soudce, mstitel mezi rummy?

(J. Vrchlický)

- 32 Napište název rýmu, který se uplatňuje v prvních dvou slokách básně: **2 body**
- 33 Napište název formy básně: **2 body**
- 34 Napište, jaký význam má slovo *motouz* ve výchozím textu: **2 body**
- 35 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text, a je tedy nejspíše jeho názvem? **2 body**
- A) Hráč
 - B) Moje plány
 - C) Na konci století
 - D) Cesta do kostela

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 36

Dnes již klasická francouzská „antihra“ (antipièce) francouzského dramatika rumunského původu, čelného představitele absurdního divadla.

(Slovník světových literárních děl)

- 36 Ke kterému z následujících autorů odkazuje výchozí text? **2 body**
- A) Samuel Beckett
 - B) Eugène Ionesco
 - C) Jean-Paul Sartre
 - D) Alain Robbe-Grillet

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 37–40

Podmořské pralesy se ani nezachvěly

Podmořské pralesy se ani nezachvěly,
po cestách neschůdných jen táhlý bloudil vzdech,
z měst zatopených zvony slabě vodou zněly:
vše ve tmách zírало na zaslíbený *****.

Lilie klekaly ve své nezprzněné běli,
půlnoční modlitbu v svých rozmočených rtech,
a černí delfíni, již na návrších bděli,
při ohních zmirali v svých němých bolestech.

Až teprv pozdě k ránu, nad břehy když vyšel
za zpěvu zástupů, za slávy korouhví,
stříbrné pralesy jsem ze sna klekat slyšel

v dalekých vodách moře, v mysech Tajemství...
A v sadech korálů, jež slabě zružověly,
se černé stíny nedočkavě tísnily a chvěly...

(Vzhledem k povaze některé z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

- 37** **Který z následujících básnických prostředků se ve výchozím textu uplatňuje nejvýrazněji?** **2 body**
- A) hyperbola
B) oxymóron
C) synekdocha
D) personifikace
- 38** **Ve kterém verši výchozího textu vystupuje lyrický subjekt do popředí?** **2 body**
- A) druhý verš první sloky
B) druhý verš druhé sloky
C) první verš třetí sloky
D) třetí verš třetí sloky
- 39** **Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?** **2 body**
- A) svět
B) břeh
C) bohy
D) chrám
- 40** **Ke kterému z následujících literárních směrů patří výchozí text?** **2 body**
- A) realismus
B) dadaismus
C) symbolismus
D) preromantismus

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 41

Labutí písně římského světa byly podružné, zajímavé jen potud, že mohly zpětně osvětlit slavné dny, kdy vládli Augustové a Athény. Proto Olivier text opsal a proto nazítří, když se nejistě kymácel na hřbetě svého koně, v myšlenkách zabloudil k tomu, co v rukopise stálo. O starověké filozofii toho mnoho nevěděl a slovům, které tam stály, sotva rozuměl.

(I. Pears, Scipionův sen, upraveno)

2 body

41 Která z následujících úprav odstraňuje jazykovou chybu v posledním souvětí výchozího textu?

- A) O starověké filozofii toho mnoho nevěděl a slovům, jež tam stály, sotva rozuměl.
- B) O starověké filozofii toho mnoho nevěděl a slovům, jenž tam stály, sotva rozuměl.
- C) O starověké filozofii toho mnoho nevěděl a slovům, jež tam stála, sotva rozuměl.
- D) O starověké filozofii toho mnoho nevěděl a slovům, již tam stála, sotva rozuměl.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 42

Však se podle díla mistrův rozum vidí,
Císař dělá šlechtu, Pán Bůh stvořil lidi.
Pán Bůh stvořil lidi, krejčí tvoří pány;
Kdo je malý mistr, mívá malé plány.

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

42 Ke kterému z následujících žánrů patří výchozí text?

- A) óda
- B) elegie
- C) pásmo
- D) epigram

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 43–45

Ani rakušácká pevnost nepřezije další zimu. Cihly a kamení poslouží pro náspy železniční trati. Spojí podhůří od svatého města Belzu se Lwòwem, dráha povede až na Krakau, k městečku, co nese jméno Oswięcim. Vešlo do análů jako místo prvního střetu mezi poznaňskými hulány a rakouskými husary, první padlí loňské vojny. Byl to jen klamný manévr pruského generálního štábu, smrtelný úder šel do srdce Čech. Auschwitz se vrátí do paměti všech věků za necelých sto let, jako místo, kde Bůh Izraele opustil své děti...

Ještě zářilo haličské sluníčko, nehřálo. Putovalo po vodách a cestě, kudy odjely sáně. Tím směrem je další pohřebiště. Pro povstalce z třiašedesátého roku, pro oběti cholery z let následujících, pro všechny zemřelé z letošní zimy. Země se záhy otevře a přijme těla v šedých rubáších do společné jámy. Možná i toho chudáka, co přežil bitvu u Hradce. Přejde recidiva, párkrát se ještě napije, oboustranný zápal plic. Konec.

(V. Körner, *Oklamaný*)

- 2 body**
- 43** Které z následujících tvrzení charakterizuje práci s textem ve 2. odstavci výchozího textu?
- V textu se uplatňuje:
- A) promluva hlavní postavy.
 - B) výrazný princip kontrastu.
 - C) gradace zakončená zkratkou.
 - D) specifický humor autora textu.
- 2 body**
- 44** Ke které z následujících událostí odkazuje poslední souvětí prvního odstavce výchozího textu?
- A) exodus Židů z Egypta během života Mojžíšova
 - B) opuštění Izraele Židy po ukřižování Ježíše Krista
 - C) odchod Židů ze Sinaje po arabsko-izraelských válkách
 - D) vraždění Židů v koncentračních táborech za druhé světové války
- 2 body**
- 45** Která z následujících možností vystihuje význam slovního spojení *vešlo do análů* ve výchozím textu?
- A) lidé se ho začali bát
 - B) zapsalo se do historie
 - C) stalo se nepostradatelným
 - D) vojenské umění se tu ukázalo

2 body

46 Ve kterém z následujících úryvků se zjevně uplatňuje narážka na tvorbu Karla Havlíčka Borovského?

- A) Přiskákal pes ovšem, lukou,
nese v hubě psaní,
to mi píšou páni z Vídně
hezký pozdravení.
- B) Jely, přejely. Teprve dnes
mi jejich úsměv v náruč kles,
změnil se v slovo, slovo v dým
a tomu dýmu rozumím.
- C) Tak spadlo to v mém mínění,
že zaduněla zem,
a na kusy se rozlétlo
v mysli tím dopadem.
- D) Městečko s dvěma průmysly
a špendlíkovým rybolovem,
s lesem, který si usmyslí
přepadnout tě hned za hřbitovem...

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 47

mouka žitná, mouka pšeničná, voda, slunečnice, len, žitné vločky, mouka pšeničná graham, sezam, sojová krupice, pšeničné otruby, pražený ječmen, sůl, droždí pekařské, kmín, kukuřičná krupice, enzymatický komplex, vybrané min. soli

(z obalu potravinářského výrobku, upraveno)

2 body

47 Která z následujících možností je nadpisem výchozího textu?

- A) Složení výrobku
- B) Výživová hodnota
- C) Doporučená dávka
- D) Způsob zpracování

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
